

VERENIGING VAN VRIENDEN VAN HET GEMEENTEMUSEUM HELMOND

Reis naar de Tarn en Midi-Pyrénées van 9 tot en met 17 mei 2010.

Touroperator: Betuwe Express – Herveld.

Chauffeur: Michel Elings,

Aantal deelnemers: 42 personen.

Zondag 9 mei 2010: Na het slechte weer van de afgelopen dagen, konden wij bij droog weer aan de start verschijnen. Iedereen was keurig netjes om zeven uur bij Vlisco; een compliment waard! De bagage was snel ingeladen en zelfs tien minuten eerder dan gepland, konden we opgewekt aan de reis beginnen.

We reden over Antwerpen, Gent naar Nazareth in België, waar we onze eerste koffiestop hielden. Daarna ging de reis over Lille en de Autoroute du Nord verder naar Roye, waar ons in het Royehotel een voortreffelijke lunch wachtte, die door enkele flessen wijn begeleid werd. 'n Goede basis voor een prettige ambiance, maar ook voor een siësta in de bus, toen we onze reis vervolgden. We hadden als culturele onderbreking voor vandaag **Chartres** op het programma staan, waar we via Parijs naartoe reden. Om kwart over vier, kon de bus parkeren in de Rue Charles Brune, zodat we maar een korte afstand naar de kathedraal te lopen hadden.

Iedereen was vol bewondering voor de door kunstenaars en dichters bezongen "stralende koningin aller katedralen", ondanks het feit dat de audio-guides om organisatorische redenen niet beschikbaar waren.

O.l.v. bisschop Fulbert, later van Gottfried de Lèves, kwam het grootste gedeelte van dit prachtige bouwwerk in het begin van de 12e eeuw gereed. Naast de prachtige sculpturen en reliëffiguren hebben vooral de vensters Chartres' roem bezorgd. Van de oorspronkelijk 186 gekleurde vensters zijn er nu nog 152 (sommige gidsen zeggen 176) die het interieur van de kathedraal in een onwerelds licht zetten.

Om kwart voor zes, i.p.v. half zes hebben we het zonnige Chartres verlaten, om aan de laatste etappe van vandaag te beginnen. Deze voerde ons eerst over de route nationale N.154 naar Orléans en verder ging het toen over de A.71 naar **Chateauroux**, waar we om kwart over acht in het Best Western Hotel Colbert, een prima onderkomen vonden.

Nadat iedereen de bagage naar de kamers had gebracht, verschenen we drie kwartier later aan het diner, dat we ons goed lieten smaken, ondank het feit dat er voor de tweede keer vandaag zalm op het menu stond. Er heerste een leuke sfeer in het hotel en zo tegen elven verdween langzaam iedereen naar de kamer, om zich na deze mooie, maar lange dag, te ruste te leggen. Voor sommige dames op de eerste etage, was het meer "op stok gaan", want zij moesten eerst als een kip een smal trapje op, om bij hun bed te komen.

Het weer had zich vandaag tot kwart over zeven prima gehouden. Daarna begon het te regenen.

Maandag 10 mei 2010: Na een prima ontbijt, leverde om half negen iedereen de bagage weer in en konden we direct daarna vertrekken voor de tweede etappe van de heenreis. Het regende wat bij vertrek, maar al ras klaarde het op en konden we vanuit de bus genieten van de prachtige natuur van de Limousin, die al beduidend verder was dan de natuur in Nederland. We arriveerden een half uur eerder dan gepland in **Limoges** en daarom hadden we een uur om er op uit te trekken om een indruk van deze porseleinstad te krijgen. Ik ging met een groepje mensen richting "Village de la Boucherie" en zo kwamen we door typische straten en steegjes met vakwerkhuisen, waarin vaak antiek- en kunstwinkeltjes gevestigd waren. Op de Place de la Motte stond een grote overdekte markthal, "Les Halles" genaamd. Op dit plein zagen we ook een heel mooi voorbeeld van een "trompe-l'oeil". We vervolgden onze weg naar de Place de St. Michel, met daaraan de mooie kerk van St. Michel-des-Lions.

Zie ommezijde

Vervolg van maandag 10 mei 2010:

Deze hallenkerk, met drie schepen van gelijke hoogte, gebouwd in flamboyante stijl, dankt haar naam aan twee granieten leeuwen bij een van de ingangen. Zij werd gebouwd vanaf 1364 tot in de 16^e eeuw en heeft heel mooie gebrandschilderde ramen uit de 15^e eeuw. Er werd ijverig gefotografeerd.

Overigens jammer dat de kathedraal St. Etienne van Limoges vandaag gesloten was.

De tijd verging snel en voor we het wisten, moesten we al weer terug naar de bus, om naar "Le Buffet de Limoges" te gaan. Dit restaurant was gevestigd in het interessante "Gare SNCF de Limoges Bénédictins". Het werd gebouwd tussen 1924 en 1929 door Roger Gonthier, op een terrein waarop vroeger een Benedictijner klooster stond, vandaar de naam. Het is een schoolvoorbeeld van art nouveau/art déco, dat behoort tot een van de mooiste stations van Europa. We hadden tijd uitgetrokken om dit mooie station te bezichtigen, alvorens aan tafel te gaan voor een copieuze lunch.

Na dit middagmaal vertrokken we richting **Sarlat-la-Canéda**, de hoofdstad van de Dordogne, onderweg genietend van het prachtige natuurschoon. Toen we in Sarlat aankwamen scheen de zon, wat de aanblik van dit oude stadje zeker nog mooier maakte. Het stadje is een levend bouwkundig museum, met een van de beste verzamelingen gebouwen uit de middeleeuwen, renaissance en de 17e eeuw in Frankrijk. De smalle kasseistraten staan vol huizen uit deze periodes, rijk aan snijwerk en met steile daken, die soms bedekt zijn met de traditionele kalkstenen platen.

Aan beide zijden van de Rue de la République, die de stad jammer genoeg in tweeën deelt, loopt een wirwar van middeleeuwse straten met veel mooie gebouwen. Een van de mooiste, aan de Place de Peyrou, is het van siertorens voorziene, 16-eeuwse "Maison de la Boétie". Een overblijfsel van de 12e-eeuwse abdij van Sarlat is de "Chapelle des Pénitents Bleus". De kathedraal Saint-Sacerdos uit de 16e eeuw staat ook op de Place de Peyrou.

Op het mooie stadsplein, de "Place de la Liberté", staan veel cafés en op dit plein wordt op woensdag en zaterdag de beroemde markt gehouden met vooral producten uit de Périgord, zoals truffels, walnoten, allerlei soorten patés, foie gras, alle delen van eend en gans, kortom allerlei dingen voor de liefhebbers om te smikkelen.

De afstand tussen Sarlat-la-Canéda en **Sorèze** bleek meer tijd in beslag te nemen dan gepland, reden waarom we het hotel moesten verwittigen van onze latere aankomst en vragen om het diner tot negen uur uit te stellen.

Bij aankomst in de buurt van de Hotel Abbaye École de Sorèze, hadden we enige moeite de ingang te vinden, maar met behulp van een vriendelijke dame, lukte het ons om kwart over acht de bus voor het hotel te parkeren.

De kamers bleken verschillend van formaat, vooral die met gescheiden bedden, en hier kregen we enkele reclames over, maar gelukkig hebben we de dringendste klachten met behulp van de Franse Mr. Michel kunnen oplossen.

Om negen uur zat zowat iedereen aan tafel en konden we genieten van een goed avondmaal. Vermoeid van twee lange reisdagen en alle opgedane indrukken onderweg, ging na het diner iedereen al snel naar bed.

Dinsdag 11 mei 2010:

Om kwart voor negen startte de bus, die overigens slechts met veel moeite en stuurmanskunst van Michel, door de poort van de Abbaye École de Sorèze kon. Het regende, maar gaandeweg de reis werd het weer beter en toen we in **Toulouse** van de parkeerplaats aan de Bd. Jean Jaurès naar het Capitole liepen, scheen de zon.

Bij de VVV in het indrukwekkende Capitole met Donjon, ontmoetten we onze twee Duitssprekende gidsen en na de formaliteiten vervuld te hebben (en dat duurt even in Frankrijk) konden we op pad. In Toulouse wonen ongeveer 400.000 mensen, met de 100.000 studenten en de inwoners van de voorstadjes meegerekend, zelfs zo'n 700.000. Ik kreeg de indruk dat het ook een kosmopolitische stad is, want je zag er allerlei soorten mensen. De stad doet welvarend aan en alles ziet er goed onderhouden uit. Frans is uiteraard de voertaal, maar naast Frans wordt er ook Occitaans gesproken, een taal die verwant is aan het Catalaans.

Vervolg van dinsdag 11 mei 2010:

Alle straatnaambordjes zijn dan ook in het Frans en het Occitaans.

We kregen uitleg over de geschiedenis van de stad Toulouse en daarna over het geweldige gebouw, dat het Capitole, het 18^e-eeuwse Hôtel de Ville toch is. Het is genoemd naar de middeleeuwse consuls, die “capitouls” werden genoemd. Het gebouw heeft een gevel van maar liefst 128 meter lengte en een binnenhof uit de 16^e en 17^e eeuw, dat met talrijke moderne werken is ingericht. Als we dit binnenhof oversteken, zien we de Donjon-klokkentoren, een gerestaureerd overblijfsel van het vroegere capitole uit de 16^e eeuw.

We zijn even het stadhuis binnengegaan. In de trappenhal en de verschillende zalen, waaronder de trouwzaal, zagen we grote muurschilderingen. Voor ons museumvrienden uit Helmond, was het leuk om te zien, dat in een zaal een fototentoonstelling liep van Elliot Erwin, die vorig jaar in ons eigen museum te zien was.

Na het interieur te hebben bezichtigd, liepen we naar het immens grote plein voor het Capitole, de Place du Capitole. Alle andere gebouwen op dit plein zijn in stijl aan het Capitole aangepast.

We vervolgden onze weg diagonaal over het plein naar de Rue du Taur, met daaraan de Notre-Dame-du-Taur, met haar platte, versterkte façade uit de 14^e eeuw, die op de plaats zou staan waar de heilige Saturnin, ook wel Sernin genoemd, omstreeks 250 de martelaarsdood stierf, toen hij door een stier (taur) werd voortgesleept. Daarna kwamen we bij de St. Sernin aan, de geweldige basiliek, door Viollet-le-Duc gerestaureerd. Het is het grootste Romaanse gebouw in Frankrijk. Met de bouw is men in 1080 in natuursteen begonnen en het werd in baksteen voltooid. Het heeft een achthoekige klokkentoren. De kerk is maar liefst 115 meter lang, over het dwarschip 64 meter breed en onder het gewelf 21 meter hoog. Het middenschip heeft een tongewelf, de eerste zijbeuk een kruisgewelf met daarboven decoratieve tribunes met een half-tongewelf. Onder de koepel staat een mooie altaartafel van marmer uit St. Béat, afkomstig van het voormalige Romaanse altaar uit 1096.

In deze bedevaartkerk kwamen veel pelgrims, op weg naar Santiago de Compostella, de vele door Karel de Grote geschonken relieken aanbidden.

Tegen de muur van de crypte zijn zeven mooie bas-reliëfs uit het einde van de 11e eeuw.

Bij stadswandelingen loopt het altijd uit, maar onze gids slaagde er toch aardig in, zich aan het gegeven tijdschema te houden. Van de St. Sernin liepen we nog naar le Couvent des Jacobins, met zijn prachtige gotische kerk. Het klooster St. Jacobins is destijds gebouwd als tegenwicht tegen de andere godsdienst die in Toulouse beleden werd, het Catharisme.

De kerk heeft een fenomenaal 2-beukig schip met een enkele rij zuilen, die geleidelijk overgaan in een spectaculair palmgewelf onder de absceis. De kleurcontrasten van de bakstenen zijn opvallend mooi, evenals de twee roosvensters uit de 14^e eeuw.

De kloostergang, zoals altijd een oase van rust, is kenmerkend voor de gotiek uit de Languedoc. Al met al een indrukwekkend geheel, door zijn puurheid en eenvoud.

Na dit bezoek aan St. Jacobins, leidde onze gids ons tot aan een punt, dat aan de ene kant naar de rivier de Garonne voerde en aan de andere kant naar het Capitole.

De groepen waaierden uit over de stad, maar om twee uur ontmoetten we elkaar weer, bij het geweldige Musée des Augustins, dat gehuisvest is in een voormalig Augustijner klooster uit de 14e eeuw, gebouwd in de meest pure vorm van meridionale gotiek. In de 15e eeuw werd het uitgebreid met een kloostergang; een schoolvoorbeeld van middeleeuwse kloostertuinen.

In het museum zagen we tal van Romaanse en gotische sculpturen, kapitelen, en verder religieuze schilderijen uit de 15e – 17e eeuw (Perugino, Rubens enz.). Ook hele zalen met kunst uit de 19e eeuw in de vorm van beelden van Rodin, Houdon, Falguière en schilderijen uit voornamelijk de Franse school, zoals Delacroix, Champaigne, Corot, Lautrec en Berthe Morison, maar ook nog van Vlaamse en Nederlandse schilders uit de 17 – 20e eeuw en van Italianen zoals Guido Reni, Guardi enz.

Na het museumbezoek was het goed toeven op de terrassen in het centrum van het zonnige Toulouse. Toen we om kwart over vijf weer met de bus vertrokken, konden we terugzien op een geslaagde dag, die nog door een genoeglijke avond in het hotel gevolgd werd.

Zie ommezijde

Woensdag 12 mei 2010:

Vandaag stond **Albi** op het programma en om 8.30 u. vertrokken we naar deze stad. Het weer zag er maar wisselvallig uit en dat bleek het ook te zijn.

Toen we bij het Office de Albi, onze Engelstalige gidsen troffen, regende het. De gids van onze groep was Camille Bresson, die, ondanks het feit dat ze een licence d'histoire de l'art en een diplôme de guide-interprète national had, saai en langdradig overkwam, omdat ze veel te diep op details inging. Hierdoor ging soms de essentie van haar verhaal verloren.

Zij begon met uitleg over de 13e-eeuwse kathedraal van Sainte Cécile, getuigenis van het christelijke geloof na de ketterij van de Kartharen. Het is een meesterwerk van flamboyante gotiek uit het zuiden van Frankrijk, opgetrokken uit rode baksteen. Van buiten doet de kerk fortachtig aan, maar toen we ze later op de dag vanaf een afstand bekeken, vormde ze met de omliggende gebouwen toch wel een indrukwekkend stuk architectuur.

De hoofdingang bevindt zich in het midden van de zuidvleugel, te bereiken via een poort uit het begin van de 15^e eeuw, die de kathedraal met een voormalige verdedigingstoren verbindt. Een statige trap leidt naar het portaal in de vorm van een stenen baldakijn dat Louis d'Amboise (1520) liet bouwen. De weelderige versiering ervan staat in scherp contrast met het sobere bakstenen metselwerk van de gevel zelf.

Voor wat het interieur betreft, zijn vooral het koor en een bijzonder fraai doksaal (jubé), dat het koor van het schip scheidt, meer dan de moeite waard. Flamboyante gotiek in alle toonaarden.

Koor en omgang zijn versierd met polychrome beelden.

Jammer dat bij het binnengaan van de kerk bleek, dat de prachtige muurschildering van het "Laatste Oordeel" met zijn opvallend blauwe kleuren, in de steigers stond vanwege restauratie van het grote orgel. Dit immens grote orgel is tussen 1734 en 1736 door C. Mouchereel gebouwd en daarop worden vaak orgelconcerten gespeeld.

Het ruime schip van de versterkte kerk (église forteresse), zonder pilaren of dwarsschip, is een kleurrijke wereld van 16e-eeuwse Italiaanse muurschilderingen en fijn reliëfwerk.

Het nieuwe hoogaltaar uit 1980 is van Jean-Paul Froideveaux en is versierd met felgekleurd email.

Na dit kerkbezoek was de tijd van de stadswandeling bijna om. Maar Camille nam ons nog mee naar het oudste huis van Albi, het Maison Enjabert, ook wel "La Pharmacie des Pénitents" genoemd. Dit huis stamt uit de 16e eeuw. Tot slot gingen we nog naar het mooie Cloître de St. Salvy, genoemd naar de eerste bisschop van Albi. Daar werd de rondleiding beëindigd en na Camille te hebben bedankt, ging ieder zijns weegs voor de lunch.

Om twee uur troffen we elkaar weer bij het Musée Toulouse Lautrec. Dit museum is gevestigd in het voormalige bisschoppelijk paleis, het Palais de la Berbei.

Het was merkwaardig te zien, wat de in Albi geboren Lautrec al op 16-jarige leeftijd presteerde. Er was op twee verdiepingen, in verschillende zalen, een grote collectie van zijn werk aanwezig, inclusief een aantal van zijn vermaarde affiches. Ik vond het bezoek aan dit museum zeer zeker de moeite waard.

Om half vier zaten we weer in de bus voor het laatste programmaonderdeel van vandaag n.l. een bezoek aan de Domaine de Canto Perlic, genoemd naar de patrijs (Perlic), die in de streek van **Gaillac** veel voorkomt. Zijn zang is niet zo mooi als zijn naam misschien doet vermoeden, want volgens onze gastvrouw schijnt het te klinken als gerammel met een blikken bus.

De domaine is prachtig gelegen in de heuvels rond Gaillac en is sinds ruim 10 jaar eigendom van een vriendelijk Zweeds paar, dat ons hartelijk verwelkomde voor de wijnproeverij.

We kregen eerst een mousserende wijn te proeven, gevolgd door een witte, een rosé, verschillende rode wijnen en tenslotte een zoete dessertwijn. Bij de witte wijn werd kaas met groene en zwarte olijven geserveerd en bij de rode wijn toastjes met gerookt lamsvlees.

Regende het 's morgens en tussen de middag in Albi, in de namiddag was het opgeklaard, waardoor de wijnproeverij buiten kon plaatsvinden met uitzicht op de heuvels, hoewel men ook welkom was om binnen alles te bekijken.

Toen we de domaine verlieten, hoorde ik niemand klagen, dat we wellicht te laat voor het aperitief in het hotel zouden aankomen.

Donderdag 13 mei 2010 (Hemelvaartsdag):

Vandaag konden we als het ware uitslapen, want we hoefden pas even voor tienen in de hal van het hotel te verzamelen, voor een gezamenlijk bezoek aan het Musée van de Abbaye-École de **Sorèze**.

Daar vonden we interessante zaken over de tijd dat het gebouw als abdij in gebruik was, maar ook uit de latere periode, toen het een militaire school huisvestte. Er waren zelfs foto's te zien van schoolklassen met knapjes van 11/12 jaar, keurig in militair uniform.

Het meest interessante deel van het museum vond ik echter de kunstzaal, waar een expositie gehouden werd van de in 1944 in Georgië geboren beeldhouwer Djoti Bjalava. Prachtige beelden waren er van hem te zien, soms uit brons maar veelal uit steen, sommige abstract en andere zeer expressief. Zeker vermeldenswaard is de fantastisch mooie Piëta.

Na een uur in het museum te hebben vertoefd, liepen we in de regen naar de bus, om opnieuw een tocht naar **Toulouse** te ondernemen. De wet van Murphy trad toen echter in werking, want de uitrit van het hotel was geblokkeerd door een aantal auto's van kerkgangers, die in de daarnaast gelegen kerk de mis bijwoonden. We moesten meer dan een half uur wachten, voordat we eindelijk konden vertrekken. Met 'n luide claxonnade hebben we de boosdoeners ons ongenoegen kenbaar gemaakt en pas toen wij wegreden, arriveerde de door het hotel gealarmeerde politie. Die kwam dus mooi op tijd om niets te hoeven ondernemen.

Ondanks deze vertraging, waren we toch redelijk op tijd aan de kade van de Garonne in Toulouse waar de boot zou vertrekken, maar ik had het immers toch over Murphy. Na verschillende telefoontjes met de rederij, kwamen we er achter, dat de overheid een vaarverbod had uitgevaardigd vanwege de kritieke waterstand van de rivier. Wij dus terug naar de bus, die nog op de Pont Neuf stond en waar iemand van de rederij ons opwachtte, om ons voor te rijden naar het Canal du Midi, voor een vervangende boottocht met lunch aan boord. Deze zou echter minder interessant blijken te zijn, dan de geplande tocht op de Garonne.

In de stromende regen kwamen we bij de boot aan. De tafels stonden gedekt voor een goede lunch en na een paar glazen wijn was de tegenspoed snel vergeten. Maar Murphy had nog meer in petto voor ons. De boottocht op het Canal du Midi bleek tot maar liefst kwart voor vijf te duren, zodat het niet meer de moeite loonde om naar het Musée les Abattoirs te gaan. Na onderling overleg werd dit museumbezoek afgeblazen, maar als pleister op de wonde, dronken we om 7 uur in de bar van het hotel een gezamenlijk aperitief, waardoor de stemming goed bleef.

Al met al, wat lichamelijke inspanningen betreft een rustige dag, die toch wel enerverend was geweest.

Vrijdag 16 mei 2010:

Op het programma van vandaag stonden **Moissac** en **Auch**. Het weer zag er redelijk goed uit.

We vertrokken om half acht met de bus naar Moissac, waar we vóór tienen, keurig op tijd aankwamen. Ook hier vierde de bureaucratie hoogtij bij het afrekenen van de gidsen. De groep van John kreeg een Duitssprekende gids, die, naar ik me heb laten vertellen, niet zo geweldig goed Duits sprak en mijn groep trok rond met een Engelssprekende gids, die soms alles twee keer herhaalde. Toegegeven, soms is dat nodig voor ons gezelschap, maar nu vond ik het overbodig.

Hij begon met de kloostergang van de Benedictijner abdij, waarvan hij beweerde dat het de oudste kloostergang ter wereld is, die nog bijna geheel intact is. Hij stamt uit het einde van de 11^e eeuw en is opmerkelijk door de afwisselend enkele en gekoppelde zuilen en door de harmonie van de tinten marmer, n.l. wit, roze, groen en grijs en de rijkdom van de beeldhouwde versieringen. Alle kapitelen, gemaakt van een zachte soort kalksteen, zijn verschillend en gemaakt door niet religieuze vakmensen, komend uit de streek tussen Perpignan en Spanje.

Van de voormalige abdiijkerk, de Église St. Pierre, is van het 11-eeuwse gedeelte enkel de klokkentoren met het beroemde portaal bewaard gebleven. Aan de buitenkant van de kerk zijn de twee bouwperiodes van het schip goed te herkennen: een Romaans deel uit natuursteen en een gotisch deel uit baksteen. In de kerk een klein profaan raampje van Chagall.

Het zuidportaal heeft een timpaan, dat tussen 1100 en 1130 ontstond en dat tot de absolute meesterwerken van de Romaanse beeldhouwkunst behoort.

Zie ommezijde

Vervolg van vrijdag 14 mei 2010:

In het interieur treffen we o.a. een Piëta uit 1476, een vlucht naar Egypte uit het einde van de 15^e eeuw en in de laatste kapel een Graflegging uit 1485, een prachtige beeldengroep.

In de nis onder het orgel een sarcofaag uit de Merovingische tijd, van wit marmer uit de Pyreneeën en rechts van het orgel een prachtig Romaans Christusbeeld uit de 12e eeuw.

Tegen twaalfen werd de rondleiding afgerond met een kort bezoek aan het Musée moissagais, waar o.a. reproducties van oude manuscripten te zien waren. Elke letter had zijn specialist.

Voor de lunch zocht men verschillende terrasjes op, terwijl ook de kunstnijverheidswinkels goed werden bezocht.

Om 2 uur vertrokken we voor een bezoek aan Auch (Oshj uitgesproken). Een half uur later dan gepland kwamen we daar aan, maar de rit ernaartoe was alleszins de moeite waard, omdat we door mooie landschappen reden.

In Auch is de grootste toeristische trekpleister, de laatgotische kathedraal van Sainte Marie. In 1489 is men met de bouw daarvan begonnen, in 1548 vond de inwijding plaats, maar pas in de 17^e eeuw is hij voltooid door architecten die kennelijk problemen hadden met het oorspronkelijke ontwerp.

De hoog boven het dal gelegen kathedraal is beroemd om de roodviolet gebrandschilderde ramen in het koor uit de periode 1507-1513 en door het eiken koorgestoelte (1522-1529) in renaissancestijl, waarvan de sculpturen dezelfde iconografie hebben als de ramen. De koorbanken hebben 113 zitplaatsen en 1500 grote en kleine afbeeldingen. Tussen koor en schip een marmeren, gebeeldhouwde afscheiding.

Een kerk die we niet hadden mogen missen. Om kwart voor vijf vertrokken we weer uit Auch om terug te keren naar Sorèze.

Zaterdag 15 mei 2010:

Vandaag stonden opnieuw twee kleinere plaatsen op ons programma, n.l. **Cordes-sur-Ciel** en **Montauban**.

De tocht naar Cordes-sur-Ciel ging gedeeltelijk door een mooi landschap en toen wij deze, een van de oudste bastides naderden, zagen we ze al in de verte liggen als een stenen kroon op een groene rotsheuvel. Het dorp staat bekend om zijn gotische architectuur. Het ligt aan de scheidingslijn van de wijngaarden van AOC Gaillac en het 4000 ha grote woud van la Grésigne, op de rots van Mordagne, boven de vallei van de Cerdou. Het was een echte vesting, en vormde daardoor een toevluchtsoord voor ketters. De inquisitie zal zich dan ongetwijfeld intensief met Cordes hebben beziggehouden.

Het werd in 1222 gesticht door Raimond VII, de graaf van Toulouse en hij wenste hiermee een bastion op te richten tegen het leger uit Noord-Frankrijk, dat naar het zuiden was gekomen om de Katharen uit te roeien. Cordes-sur-Ciel werd al snel welvarend, dankzij de handel in wol, zijde en leder en in de 13^e en 14^e eeuw lieten de handelaars en edellieden er luxueuze verblijven optrekken. Hun huizen waren dan ook rijkelijk versierd met sculpturen van draken, dieren en vreemde personages.

Cordes-sur-Ciel heeft een beneden en een hoger gelegen gedeelte. Degenen die wat moeite hadden met klimmen, bleven beneden om gezellig bij mooi weer op een terrasje te zitten of om op de typische markt rond te snuffelen. De anderen klommen, soms hijgend en puffend naar boven, om het oudste deel van het dorp te bezichtigen, dat men betreedt door een oude stadspoort en waar kunstenaars en handwerkslieden hun beroep uitoefenen. Als ik geweten had, dat er een treintje naar boven liep, dan hadden we dat voor de groep gereserveerd. Men vindt in Cordes edelsmeden, emailleerders, wevers, graveurs, beeldhouwers, schilders enz.

Vanaf het centrale plein kon men op een groot terras genieten van het geweldige uitzicht. Een prachtig plaatsje.

Om half twaalf vertrokken we naar Montauban, waar we een ruime lunchpauze hadden, om daarna naar het Musée Ingres te gaan, dat gevestigd is in het Paleis Episcopal. In dit museum zijn o.a. collecties ondergebracht van de in Montauban geboren beeldhouwer Emile-Antoine Bourdelle (1861-1929) en de schilder Jean Auguste Dominique Ingres (1780-1867).

Vervolg van zaterdag 15 mei 2010:

Misschien heeft men populair willen doen, of jeugd willen trekken, maar ik kon het aankleden van de beelden van Bourdelle, niet zo waarderen, terwijl ik er 11 jaar geleden wel van genoten heb, toen dat niet het geval was. Het grote talent van Ingres komt vooral tot uiting in zijn tekeningen. Zijn werk heeft een heel eigen karakter, dat hij weet te leggen in de compositie van zijn talloze portretten en studies.

Het Musée Ingres had verder een zaal met eigentijdse kunst en een zaal met archeologische vondsten, de geschiedenis van Montauban enz.

Na dit museumbezoek was er nog tijd om wat in het voetgangersdomein van Montauban te vertoeven en een cafeetje binnen te gaan, voordat de bus ons weer terug zou brengen naar ons hotel in Sorèze voor het laatste diner, want daarna moesten alweer de koffers gepakt worden voor de terugreis. De bar was dan ook minder bezet dan anders, wel stond er een rij bij de balie om het verteer van de afgelopen dagen af te rekenen.

's Nachts werden we nog opgeschrikt door luidruchtige bruiloftsgasten, die in het hotel logeerden en heel wat meer kabaal maakten dan waarvan wij de eerste avond werden beticht.

Zondag 16 mei 2010:

Klokslag half acht vertrokken bij Hotel Abbaye École de Sorèze. Michel had besloten de autoweg te mijden, omdat daarmee de afstand naar het Viaduc de **Millau** met ruim 100 km. werd bekort.

We kwamen dan ook mooi op tijd bij dit kunstwerk aan, dat in december 2004 is geopend. Het is ontworpen door de Fransman Ir. Michel Virlogeux en getekend door de Engelse architect Sir Norman Foster. Het bouwwerk toont een overbrugging van 2460 meter over de Tarn met zeven zeilbootachtige punten en met de pijler P2 haalt het een hoogte van 345 meter, wat een wereldrecord betekent.

Dankzij het Viaduct van Millau werd de "Mériidienne" (autosnelweg A.75) de kortste, goedkoopste en vlotste weg tussen Parijs en de Middellandse zee. De brug is uniek door haar omvang. Dertien jaar studie en 36 maanden werk waren nodig om hem te bouwen. Per jaar komen meer dan een miljoen mensen uit alle delen van de wereld het kunstwerk bewonderen.

Er is een informatiecentrum waar we een documentaire over de bouw van het viaduct konden zien en een schema van de opbouw van de brug.

Als je bedenkt dat de plaats Millau bekend is om zijn leren handschoenen en zijn Roquefort-kaas, dan kunnen we zeggen dat traditie en moderniteit hier elkaar hebben gevonden.

Verwonderd over zoveel techniek, namen we drie kwartier na aankomst, afscheid van Millau om naar **Saint Flour** te rijden voor de lunch in restaurant Les Arcades. Bij aankomst in deze stad, kwamen we echter voor problemen te staan. De verlengde bus kon niet naar boven rijden door de smalle straatjes en het restaurant lag op het hoog gelegen plein bij de kerk. Het karwei werd echter geklaard door enkele mensen met een taxi te laten ophalen en na de lunch ook weer naar de bus te laten brengen.

Door deze toestand liepen we aardig vertraging op en zowat anderhalf uur later dan gepland, verlieten we Saint Flour om over de A.75 naar Clermont-Ferrand te rijden en vandaar verder over de A.75 en de N.79 (die de A.75 met de A.6 verbindt) naar **Cluny** te rijden. Door de opgelopen vertraging was het te laat om de resterende gebouwen van de beroemde Abdij van Cluny nog binnen te gaan, maar de drie kwartier die we ons daar permitteerden, waren toch voldoende om een indruk te krijgen van de immens grote Benedictijner abdij, gesticht in de 10^e eeuw, en eeuwenlang de invloedrijkste macht van het christendom. De grootste abdijgebouwen, het summum van Romaanse architectuur, werden echter na de revolutie gesloopt, waardoor alleen ruïnes overbleven. Van de oorspronkelijke gebouwen zijn alleen het zuidelijk transept en de toren overgebleven. De kerk heeft een lengte van 180 meter met twee torens en een dubbele zijbeuk. We hadden dit bezoek aan Cluny toch niet willen missen.

We reden na dit bezoek over de N.79 en de A.6 naar het Novotel Dijon Sud in **Marsannay** en kwamen daar omstreeks kwart over negen aan. Het werd dus een laat diner, dat om 10 uur begon, maar de daarbij geserveerde wijn smaakte na zo'n lange dag, bijzonder goed.

Maandag 17 mei 2010:

Om half negen vertrokken we bij het Novotel Dijon Sud en vandaag zou de tijdsplanning beter blijken te kloppen. Na een korte stop onderweg, arriveerden we rond het middaguur in **Metz** bij Hotel Ibis Metz Centre Cathedrale, voor de lunch.

Tijdens de lunch had ik het genoegen Michel toe te mogen spreken en bedanken voor zijn uitstekende kwaliteiten als chauffeur. Deze dank werd onderstreept met een envelop met inhoud, namens het hele gezelschap.

Na de lunch kon iedereen die dat wilde, op eigen gelegenheid naar de schitterende kathedraal van Saint-Étienne, gebouwd tussen 1220-1522. Het schip van deze bisschopskerk is een van de hoogste van Europa, n.l. 42 m hoog. De kerk heeft een oppervlakte aan gebrandschilderde en glas-in-loodramen van maar liefst 6500 m². Ramen van Hermann de Münster, Théobald Lixheim en Valentin Bousch maar ook van meer recente meesters zoals Chagall, Villon en Bissière. Opvallend was ook een preekstoel, die echt een stoel met vier poten bleek te zijn. Van dit cultureel intermezzo heb ik bijzonder genoten en ik denk velen met mij.

Na Metz volgde de rit naar **Weert**, waar we ongeveer kwart voor acht aankwamen bij Hostellerie Munten. Daar vond het afscheidsdiner plaats. Men liet ons daar genieten van een uitstekende maaltijd.

Tijdens de maaltijd nam Mia Plouvier het woord om in een heel leuke speech de organisatoren van de reis en hun dames te bedanken voor al het werk dat zij verricht hadden en aan het einde van haar toespraak kwam ze zelfs met twee aardige limericks voor de dag. Zij werd bij de overhandiging van de cadeaus geassisteerd door Gerry Roffelsen en Anne van Melis.

Aan mij was de eer om hierop te antwoorden en te bedanken voor de toegezwaaide lof en de cadeaus. Dank ook aan het adres van de dames van de reiscommissieleden voor hun eeuwige support en hand- en spandiensten, aan de overige reiscommissieleden voor hun inzet, aan Martien van der Steen voor de catering in de bus, en aan de deelnemers van de reis voor het in de reiscommissie gestelde vertrouwen. Ik mocht ook mijn waardering uitspreken voor het begrip dat men wist op te brengen als er tijdens de reis eens iets niet volgens verwachting was geweest. Daarna nam John Mirkes nog even het woord om namens Willemien Kaandorp te bedanken voor alle begrip en hulp, die zij tijdens de reis had mogen ontvangen.

Om kwart voor elf begon de allerlaatste etappe van deze reis en tegen kwart over elf arriveerden we bij Vlisco en konden we, vermoeid en voldaan, afscheid van elkaar nemen.

Leo van Tilburg.

26 mei 2010.